

**Ontwerp van decreet houdende de bevordering van de integriteitsbeoordeling
door het openbaar bestuur en tot oprichting van een Dienst
integriteitsbeoordeling voor Openbare besturen**

Advies van het College van procureurs-generaal

Het College van procureurs-generaal heeft reeds diverse adviezen over federale wetgevende initiatieven met betrekking tot integriteitsbeoordelingen opgesteld. Sommige aspecten van deze adviezen zijn ook relevant voor het nieuwe initiatief dat uitgaat van de Vlaamse Regering. Als bijlage bij het huidige advies worden dan ook deze eerdere adviezen gevoegd.

Gelet op de potentieel enorme impact op de gegevensverwerking meent het College van procureurs-generaal dat het eerst kennis moet kunnen nemen van de analyse van het ontwerpdecreet van de Vlaamse toezichtcommissie (VTC) vooraleer advies over dit ontwerp te kunnen verlenen.

Bovendien wenst het College van procureurs-generaal te wijzen op het arrest 26/2023 van het Grondwettelijk Hof en in het bijzonder op de overwegingen B.30.3 tot en met B.30.15. Het College meent daarom dat er een advies aan de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) moet gevraagd worden, temeer dat het voorontwerp van decreet ook een decretale basis tracht te leggen voor gegevensoverdrachten tussen Vlaamse openbare besturen en diensten die louter onder de federale wetgeving vallen. Het College wenst eerst kennis te nemen van het advies van de GBA.

Het voorontwerp van decreet wil tevens informatiestromen tot stand te brengen met gegevens die bewaard worden bij de politiediensten. In dit opzicht is het ook aangewezen om een advies in te winnen bij het COC.

Het College van procureurs-generaal wijst er ook nogmaals op dat wellicht een notificatie aan de Europese Commissie op basis van de Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt (de Dienstenrichtlijn) noodzakelijk is.

De voornaamste kritieken op het huidige ontwerpdecreet dat ter advies voorligt zijn de volgende:

1. De Inspectie van Financiën maakt terecht voorbehoud over het systeem van al dan niet integratie van de Vlaamse dienst voor integriteitsbeoordeling in de (nog op te richten) Federale dienst voor integriteitsbeoordeling.

Het College van procureurs-generaal stelde in zijn laatste advies over deze materie het volgende:

“Het huidige voorontwerp beperkt de mogelijkheid tot integriteitsonderzoek tot de gemeentelijke overheden die geroepen worden om een uitbating of een vergunning van een publiek toegankelijke inrichting toe te staan op hun grondgebied. Dit is dan ook meteen de tweede belangrijkste kanttekening bij het huidige voorontwerp. Het is te beperkt (nog beperkter dan de eerdere voorontwerpen die ter advies werden voorgelegd aan het College van Procureurs-Generaal) om de georganiseerde criminaliteit te beletten om zich te nestelen in de reguliere economie. Ook andere overheden zoals de provincies en de gedefedereerde entiteiten zouden dergelijke integriteitsonderzoeken moeten kunnen voeren. Het federaal staatsbestel zoals het thans volgt uit de grondwet en de bijzondere wet tot hervorming der instellingen vormen daartoe echter een hinderpaal, die het Belgisch staatsbestel kwetsbaarder lijkt te maken voor vermenging van legale en illegale praktijken van criminele organisaties of van georganiseerde criminaliteit. In het ontwerp wordt bovendien geen rekening gehouden met de internationale dimensie van dit type van criminaliteit en met de noodzaak om te beschikken over een solide juridische basis om informatie met internationale partners te kunnen uitwisselen in het kader van de bestuurlijke handhaving van de georganiseerde criminaliteit.”

Het oprichten van naast elkaar bestaande Vlaamse, Waalse en Federale diensten integriteitsbeoordeling moet absoluut vermeden worden. Een integrale aanpak vanuit één centrale dienst is noodzakelijk om een efficiënte informatiedeling en -verwerking en dus een efficiënte strijd tegen de ondermijnende criminaliteit mogelijk te maken.

De piste waarbij er een afzonderlijke Vlaamse dienst voor integriteitsbeoordeling zou worden opgericht, moet volgens het College van procureurs-generaal verlaten worden. Niet alleen zal het bestaan van verschillende diensten integriteitsbeoordeling een dubbele of driedubbele bevraging van de diverse overheidsdiensten veroorzaken maar bovendien zal daardoor ieder “helikopterzicht” over de ondermijnende criminaliteit in België ontbreken.

2. Daar waar de federale wetgevende initiatieven qua toepassingsgebied te beperkt waren om een efficiënte strijd tegen de zogenaamde ondermijnende criminaliteit te voeren (daar viseert men enkel de voor publiek toegankelijke inrichtingen), lijkt het ontwerpdecreet een te ruim omschreven toepassingsgebied te hebben waardoor het recht op privacy zoals gewaarborgd door artikel 8 EVRM te sterk in gedrang dreigt te komen.

Het voorontwerp van decreet gebruikt immers veel te ruim omschreven begrippen. Zo is een “sanctioneerbaar feit” ieder feit waarvoor een strafrechtelijke of bestuurlijke sanctie kan worden opgelegd. Dit gaat dus om alle bestaande strafwetten. Dit staat in schril contrast met de bedoeling van het voorontwerp van decreet om de ondermijnende georganiseerde criminaliteit aan te pakken. Het is totaal disproportioneel om een integriteitsonderzoek te koppelen aan eender welk strafbaar feit.

De enige beperking die vervolgens wordt ingevoerd in artikel 3 van het voorontwerp betreft het woord “ernstig”. Men zou enkel een recht kunnen weigeren, schorsen, intrekken, opheffen of aan bijzondere voorwaarden onderwerpen wanneer er “ernstige” aanwijzingen zijn dat de begunstigde dit recht misbruikt, zal misbruiken of laat misbruiken om rechtstreeks of onrechtstreeks deel te nemen aan ernstige sanctioneerbare feiten. In de wet en in de memorie onderbreekt iedere aanwijzing wat onder “ernstig” moet worden begrepen.

De ontworpen bepaling voldoet dan ook in geen enkel opzicht aan de vereisten die artikel 8 EVRM stelt aan een wet die op dergelijke vergaande manier inbreuk pleegt op de privacy van zijn burgers.

Voor een meer gedetailleerd advies wenst het College van procureurs-generaal het advies van de VCT, de GBA en het COC af te wachten.

Behoudens bijsturing van het voorontwerp van decreet wat de twee voornaamste kritieken betreft, verleent het College van procureurs-generaal in de huidige stand een volstrekt negatief advies over dit ontwerp van decreet.